

Эк-эцкирин тоомсрин тускар

„Ю келхв, ковум угим сонъсхш“ — гисн угмуд сургъульчирин эк-эцкнь зәрмдән келдг йовдл харгъна. Теднд цäлгъдж, медулдж ðгх — багширин нег ик төрнь. Төрскидән нокд болх кӯ сургъдж ðскх, эк-эцкин керг мөн. Тегäd эк-эцк улс үрндән кундлгч, толгъалгч кун болдж тоолгдг. Болв, зәрм сургъульчир эк-эцкиннь сургъмдж авлго, угинь сонъслго бäädг йовдл гарна. Эн төрт, эк-эцкир, эврән икнкдән гемтävдн. Юнъгад гихлä, бийсмдн гертән, эврәннь үрн-садндан тоомсрта болхшвдн.

„Сонъсдг уга учрнь йирин тохмара юмн болджана“ — гидж, „ухан уго болхла, келдж, сургъдж тус уга“ — гидж зәрм эк-эцкирнь келцхәнä. Иигдж меллгън — ðдгä цагин багшин кòдлмшлä ирлцшго болн дегд хаджгър йовдл.

Мана багшин кòдлмшд эн төр олт зусәр хäläгднä. Эк-эцкир гер-бүлдән тоомсрта бääхин төлä олт зүсн хаалгъяр ковүгъән, эс гидж күүкән бийүрн ðòрдхдг учрмуд бäәнä. „Эк-эцкиннь келсн заавриг авхла тегäd кун болх“ — гидж нургълдж эк-эцкнь келнä. Чик болджану аль угай? Нег халхарн чик, болв эн төррär невчки цäлгъвр кергтä. Энүг дахулдж, сургъмджин төр тävх кергтä.

Эк-эцкиннь үг сонъсна гисн нег халхин төр. Келсн заавринь тагчкар сонъсад бäähлä, мана ковун дегд ухата, төвшун, номгън кун болхнь лавта — гидж эк-эцкнь сандг болджана.

Эн йовдл нег халхарн чик биш. Мел ä гарлго, тагчкар бäägъад бäähлä, цаарандк йовдлднь саалтг болдг учр бас бäәнä. Негнд сулвр, зòрг

уга, олт үүрмүдäсн салат, бийнь эврәннь хаалгъарн йовсн болад, невчк сулвр кун болхднь магъд уга.

Зәрм эцк улс гер-бүлдән, үрн-садндан „тоомсрта“ болхин төлäd, ковүгъән сургъдж авхар хääkрäd, бус авад, уурлад оддг йовдл бäәнä. Ковунь ääh, уульх, гундх, зòвтä, зòв уга болв, данъгин уурллгън, цоклгън. Эн тоомсран геесн йовдл.

Үрн-садан кергтән авлго, күүндвр келго, эмг-экнь хäläх эс гидж герт бääсн кун хäläх, хот-хоолан салу уух, сургъмдж ðгсн цагтан негл ик толгъачин бäädлтäгъяр келдж медулдг бас тоомсран геелгън болджана.

Зәрм эк-эцкнь бичкдүдтән дегд энъкр йовдл гаргъна. „Мини бички ковун-күүкн“ гигъад данъгин теврäd, үмсäl, таалад, гар деерән авад бäädг йовдл бäәнä. „Эцкдән дуртавч, аль эктән дуртавч?“ — гидж сурад, иим бäädлтäгъяр тоомсрта эк-эцк болхар седнä. Ягъдж иим эк-эцкиг меклдж болхинь сургъульд ордг долата, нäämtä ковун-күүкн меднä.

Кемрджән сургъульч урокан күүцälго бäächкäd, ðрунднь школд одх болхла келнä: „Мини бийм тас уга болджана, одшгов“ — гигъад келхлä, эк-эцкнь яяхан медхш. Градусник хäägъад, эмчүр авч одхм — гилдäd, ик төр кенä. Юн учрар эн йовдл гарчхинь меллдән уга. Дегд энъкрллгън бас хаджгър. Тегäd, ахрар келхд, эк-эцкин үгиг сонъсхин төлä юн кергтäv? Эк-эцкин тоомср кергтä.

Үрн-садндан кундтä, тоомсрта болхин төлäd, эк-эцкин чик бäälгън кергтä.